

(C) Printed Pages : 4

Roll No.

(i) Questions : 9

Sub. Code :

8	0	8	2
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	3
---	---	---	---

**B.Ed. 4th Semester
(2053)**

GUIDANCE AND COUNSELLING (In all Mediums)

Paper : F-4.2 (Same for USOL Candidates 4th Sem.)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 40

Note :— Students are required to attempt **five** questions in all, selecting **one** question each from Unit I to Unit IV and Question No. 9 (Unit-V) which is compulsory. All questions carry equal marks.

UNIT-I

- 1. What is Guidance ? Why do we need Guidance ? Discuss. 8
- 2. Briefly discuss various types of Guidance. 8

UNIT-II

- 3. Explain Placement and Follow up service in your own words. 8
- 4. Explain the role played by Headmaster and teachers in organization of the guidance programs. 8

UNIT-III

- 5. Explain interview and case study in detail. 8
- 6. Describe the purposes of job analysis. 8

UNIT-IV

7. What are different approaches to counselling ? Briefly discuss non-directive approach to counselling. 8
8. Explain recent trends in guidance and counselling. 8

UNIT-V

9. Write short notes on :
 - (a) Difference between guidance and counselling.
 - (b) Problems faced in organization of guidance programme in Indian Schools.
 - (c) Interest inventories.
 - (d) Guidance needs of Indian adolescents. 2×4=8

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- विद्यार्थियों को कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर देने हैं, जिनमें से प्रत्येक यूनिट I से IV में से एक प्रश्न का चयन करना है, और प्रश्न नं. 9 (यूनिट-V) जो कि अनिवार्य है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

यूनिट-I

1. मार्गदर्शन क्या है ? हमें मार्गदर्शन की आवश्यकता क्यों है ? चर्चा करें। 8
2. विभिन्न प्रकार के मार्गदर्शन की संक्षेप में चर्चा कीजिए। 8

यूनिट-II

3. प्लेसमेंट और फॉलो अप सर्विस को अपने शब्दों में समझाइए। 8
4. मार्गदर्शन कार्यक्रमों के आयोजन में प्रधानाध्यापक और शिक्षकों की भूमिका की व्याख्या कीजिए। 8

यूनिट-III

5. साक्षात्कार और केस स्टडी को विस्तार से समझाइए। 8
6. कार्य विश्लेषण के उद्देश्यों का वर्णन कीजिए। 8

यूनिट-IV

7. परामर्श के विभिन्न तरीके क्या हैं ? परामर्श के अनिर्देशात्मक दृष्टिकोण की संक्षेप में चर्चा कीजिए। 8
8. मार्गदर्शन और परामर्श में हाल के रुझानों की व्याख्या करें। 8

यूनिट-V

9. संक्षिप्त नोट लिखें :
 - (a) मार्गदर्शन और परामर्श के बीच अंतर।
 - (b) भारतीय स्कूलों में मार्गदर्शन कार्यक्रम के आयोजन में आने वाली समस्याएँ।
 - (c) अभिरुची विवरण-सूची।
 - (d) भारतीय किशोरों को मार्गदर्शन की जरूरत है। 2×4=8

(पंजाबी अठुवाड)

ਨੋਟ :- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣੇ ਹਨ, ਯੂਨਿਟ I ਤੋਂ IV ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 9 (ਯੂਨਿਟ-V) ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀ ਹੈ ? ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਹੈ ? ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
2. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਅਤੇ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਓ। 8
4. ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ। 8

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਇੰਟਰਵਿਊ ਅਤੇ ਕੇਸ ਸਟੱਡੀ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਓ। 8
6. ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕੇ ਕੀ ਹਨ ? ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਲਈ ਗੈਰ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 8
8. ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 8

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਨਿਮਨਲਿਖਤ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (a) ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ।
- (b) ਭਾਰਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ।
- (c) ਅਭਿਰੁਚੀ ਵਿਵਰਣ-ਸੂਚੀ।
- (d) ਭਾਰਤੀ ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲੋੜਾਂ। $2 \times 4 = 8$